

SOUHRNNÁ ZPRÁVA K DOTAZNÍKOVÉMU ŠETŘENÍ ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI

MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová II

(reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008612)

V rámci projektu Místní akční plán vzdělávání Ústí nad Orlicí a Česká Třebová probíhalo v období podzim/zima února do 2020/2021 dotazníkové šetření, vedené řízeným rozhovorem se zaměřením na témata rovných příležitostí, tak jak jsou jednotlivé témata navrženy v Metodice rovných příležitostí pro prioritní osu 3 OP VVV.

Cílem dotazníkového šetření bylo získat podkladová data pro aktualizaci analytické části dokumentu MAP a získat relevantní informace o rovném přístupu ke vzdělávání v území.

Podklady pro otázky, které byly v rámci tohoto šetření pokládány, vznikly prací realizačního týmu MAP Ústí nad Orlicí, následně byly projednány a schváleny pracovní skupinou na jednání dne 10.9.2020. Na základě těchto podkladů byly vytvořeny jednotlivé otázky. Sběr odpovědí probíhal při sběru dat pro aktualizaci jednotlivých Popisů potřeb školy, řízeným rozhovorem se zapojenými zástupci jednotlivých škol do aktivity 2.7 Podpora škol v plánování.

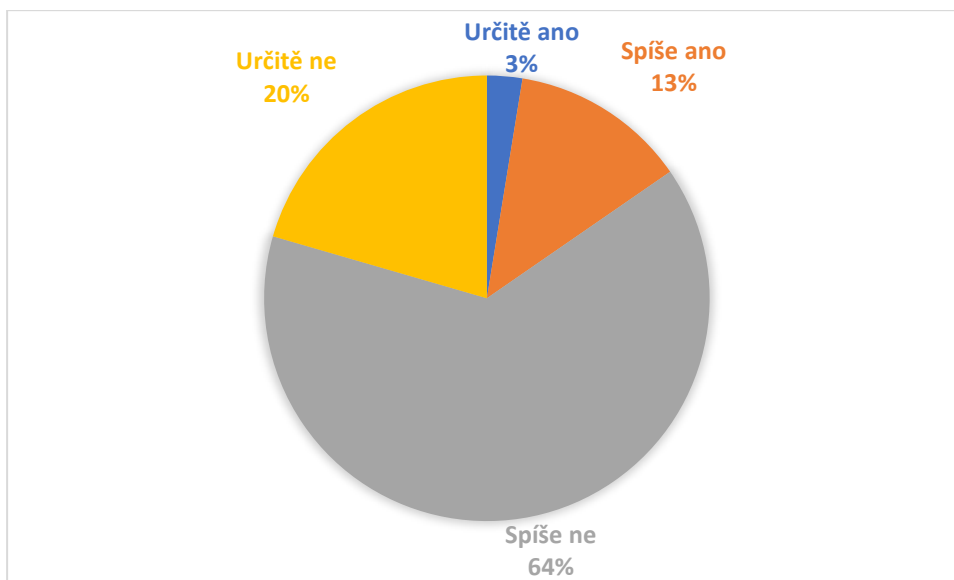
Finální znění témat a otázek, které byly v rámci dotazníkového šetření je pak následující:

- 1. Vnímáte u nás v území, mezi ZŠ/MŠ, rozdíly v úrovni poskytovaných služeb ve vzdělávání?**
- 2. Vnímáte u nás v území, mezi ZŠ/MŠ, rozdíly ve výsledcích vzdělávání?**
- 3. Vnímáte někde u nás v území větší koncentraci žáků s SVP a žáků ze sociálně znevýhodněných rodin nebo naopak žáků z rodin s vyšším sociálněekonomickým statusem?**
- 4. Probíhá u Vás ve škole testování vzdělávacích výstupů ČŠI? – jak často a jaké jsou výsledky?**
- 5. Jaká je průměrná investice zákonných zástupců při vstupu do 1. ročníku ZŠ/MŠ?**
- 6. Jak hodnotíte v porovnání s ostatními ZŠ/MŠ nákladovost vzdělávání ve vaší škole?**

7. Jak hodnotíte v porovnání s ostatními ZŠ/MŠ nákladovost volnočasových aktivit a doučování nabízených vaší školou?
8. Zjišťuje a monitoruje vaše škola kolik žáků se nestravuje ve školní jídelně?
9. Pokud žák nechodí na oběd z ekonomických důvodů, zajistí mu škola možnost stravování, např. přes projekt Obědy do škol nebo přes neziskové organizace?

Celkem se dotazníkového šetření se účastnilo všech 39 zapojených subjektů (MŠ, ZŠ, Speciální základní školy a ZUŠ) v území. Návratnost je tedy 100 %. Výsledky jsou brány hromadně z obou správních obvodů a nejsou děleny dle typu subjektu.

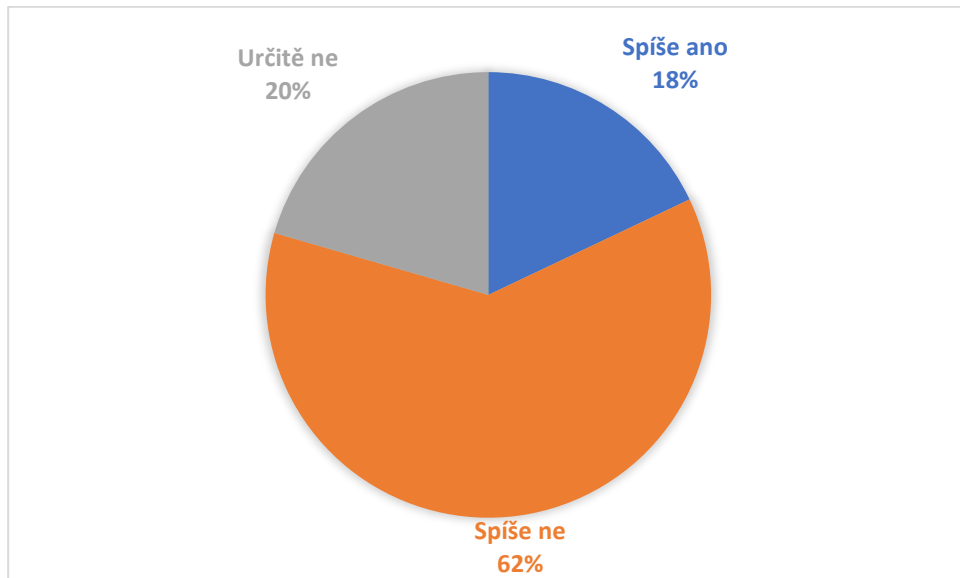
1. **Vnímáte u nás v území, mezi ZŠ/MŠ, rozdíly v úrovni poskytovaných služeb ve vzdělávání?**

Obrázek 1 - Rozdíly v úrovni poskytovaných služeb (Zdroj: Vlastní šetření)

Většina dotazovaných (84 %) nevnímá rozdíly v úrovni poskytovaných služeb ve vzdělávání. Několik respondentů uvedlo, že rozdíly vnímá. Rozdíly především dělá rozdílná skladba žáků a personálního obsazení vzdělávací instituce. (Obr. 1) Z odpovědí nevyplývá, že by rozdíly tvořili umístění školy – zdali se jedná o školu ve městě, nebo malotřídni vesnickou školu.

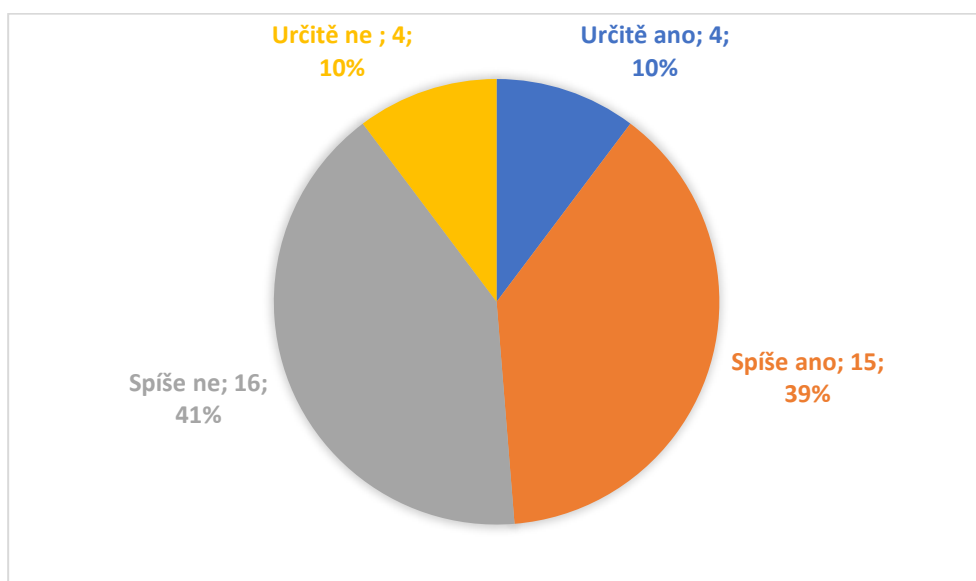
2. **Vnímáte u nás v území, mezi ZŠ/MŠ, rozdíly ve výsledcích vzdělávání?**

Obrázek 2- Rozdíly ve výsledcích vzdělávání (Zdroj: Vlastní šetření)

Stejně jako u první otázky, ani při dotazování, zdali respondenti vnímají rozdíly mezi jednotlivými školami rozdíly ve výsledcích vzdělávání, došlo ke zjištění, že k vnímání rozdílů téměř nedochází – 82 % odpovědí. U zbylých 18 % odpovědí většinou došlo ke zdůvodnění, že z některých škol dochází častěji k odchodu žáků na víceleté gymnázia, případně jsou opět rozdíly zapříčiněny rozdílnou skladnou žáků a díky personálnímu obsazení.

3. Vnímáte někde u nás v území větší koncentraci žáků s SVP a žáků ze sociálně znevýhodněných rodin nebo naopak žáků z rodin s vyšším sociálněekonomickým statusem?

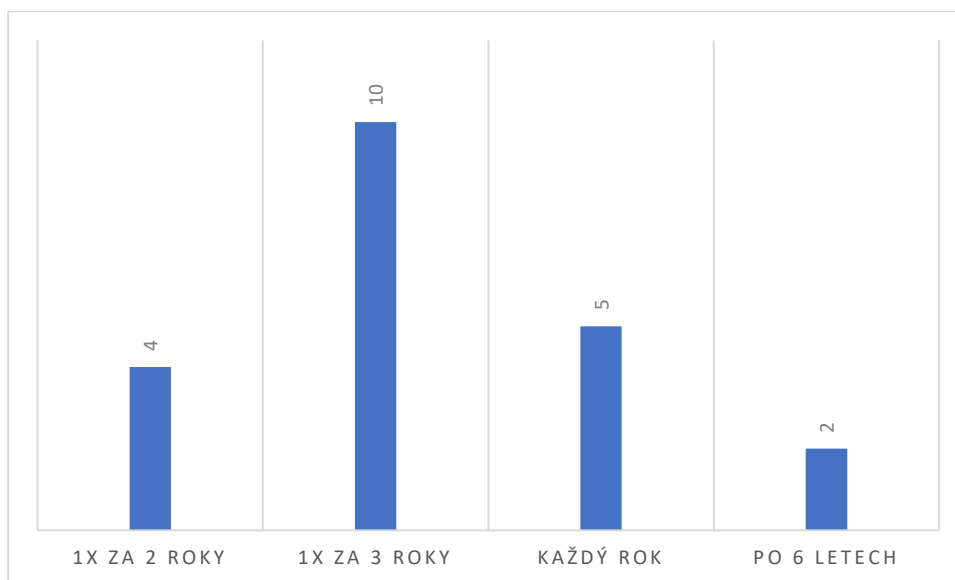
Obrázek 3- Koncentrace žáků (Zdroj: Vlastní šetření)

U otázky, jestli někde v území dochází ke zvýšené koncentraci žáků se SVP a žáků ze sociálně znevýhodněných rodin, či rodin s nižším sociálněekonomickým statusem se odpovědi již liší. Nikdo z dotazovaných nevedl, že by někde v území pozoroval zvýšenou koncentraci žáků z rodin s vyšším sociálněekonomickým statusem, tudíž, že by někde v území docházelo ke vzniku škol pro „privilegované“. Naopak, téměř polovina dotazovaných (49 %) uvedlo, že vnímá, že v území dochází ke koncentraci žáků především ze sociálně znevýhodněných rodin. K této koncentraci dochází v několika lokalitách – v Ústí nad Orlicí v Hylvátech a Kerharticích, v České Třebové pak ve spádové oblasti sídliště Borek, ulice Semanínská a v Semaníně. Především lokality v České Třebové jsou dány existencí sociálně vyloučené lokality¹, v Ústí nad Orlicí tato lokalita není vytyčena jako oblast, ale je zmapováno pár domů², které spadají do sociálně vyloučených lokalit, které se nacházejí spíše v okrajových částí města. Spádové školy těchto lokalit pak byly respondenty označeny jako školy, kde dochází ke koncentraci žáků ze sociálně znevýhodněných rodin.

Školy, kde k této koncentraci dochází pak v rámci šetření uvedly, že ano, ke koncentraci dochází, ale není to vnímáno jako problém. Školy se s touto situací umí vypořádat, s jinou skladbou žáků umí pracovat a klima ve škole je dobré.

Druhá polovina respondentů uvedla, že koncentraci nevnímá.

4. Probíhá u Vás ve škole testování vzdělávacích výstupů ČŠI? – jak často a jaké jsou výsledky?

Obrázek 4- Jak často probíhá testování ČŠI (Zdroj: Vlastní šetření)

¹ https://www.esfcr.cz/mapa/int_pa9_1.html

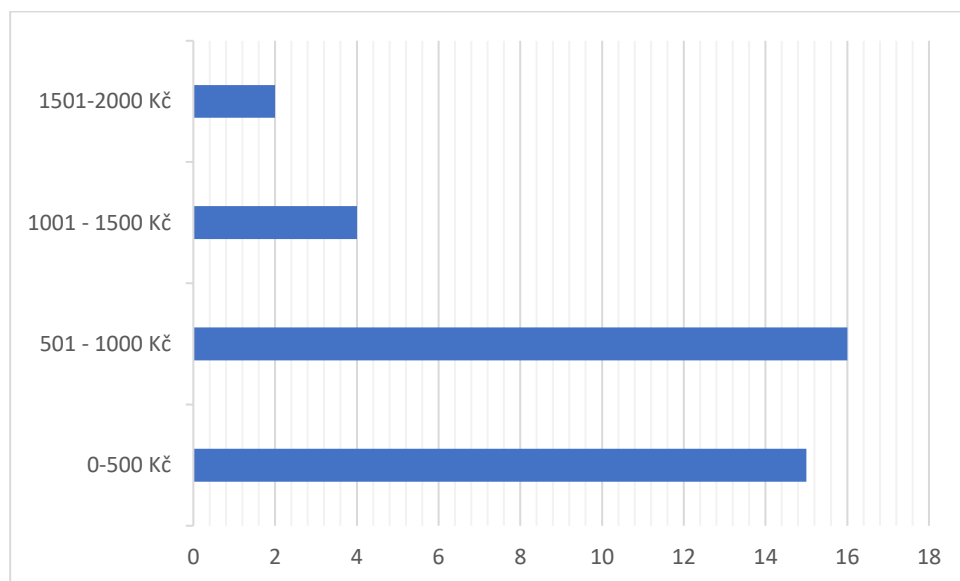
² https://www.esfcr.cz/mapa/int_pa9_5.html

U další otázky jsou relevantní pouze odpovědi ze základních škol. Testování Českou školní inspekcí neprobíhá v mateřských školách, speciálních základních školách a ani v základních uměleckých školách.

Z odpovědí respondentů ze základní škol vyplývá, že nejčastěji probíhá testování přibližně jednou za 3 roky (10 odpovědí z celkových 21). Na větších školách pak testování probíhá častěji jednou za dva roky nebo každoročně. Jedna škola uvedla, že testování proběhlo znovu až po 6 letech.

Ohledně výsledků všichni respondenti uvedli, že škola zásadně nevyčnívá pod ani nad průměr, výsledky jsou většinou průměrné. Většina škol taky uvedla, že výsledky záleží na skladbě žáků, jsou roky, kdy v některých oblastech dosahují nadprůměrných výsledků, ale i roky slabší.

5. Jaká je průměrná investice zákonných zástupců při vstupu do 1. ročníku ZŠ/MŠ?

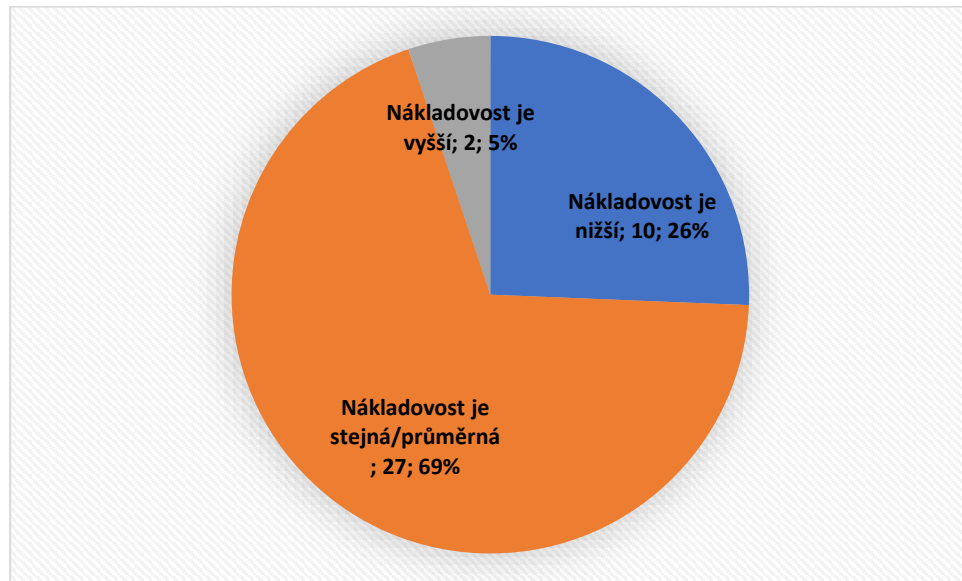
Obrázek 5- Investice zákonných zástupců při vstupu do 1. ročníku (Zdroj: Vlastní šetření)

Při této otázce dotazníkového šetření bylo cílem zjistit, jaká je vstupní investice zákonných zástupců při nástupu dětí do prvních tříd/ročníků. Otázka mířila především na nutné investice, které po nich bude požadovat škola – příspěvky do fondů, platby na kopírování, platby za balíčky pracovních sešitů, ... Nebylo možné vyčíslit celou investici (že musí dětem koupit aktovku, bačkory, psací stůl, ...) tam jsou ceny tak rozdílné, že by ani respondent neměl šanci tipnout průměrnou investici.

Téměř polovina škol/školek v území uvedla, že je investice rovná nule nebo nepřesáhne 500 Kč. Největší počet respondentů pak uvedlo rozmezí 501–1000 Kč. Investici vyšší než 1000

Kč budou muset zaplatit zákonní zástupci pouze na šesti školách/školkách v území. Otázka se respondentům zdála špatně položená, výsledky pak nerelevantní pro šetření. Otázka měla být mířena na přesný výdaj – například jaký je příspěvek do fondu – a co se z něj platí.

6. Jak hodnotíte v porovnání s ostatními ZŠ/MŠ nákladovost vzdělávání ve vaší škole?

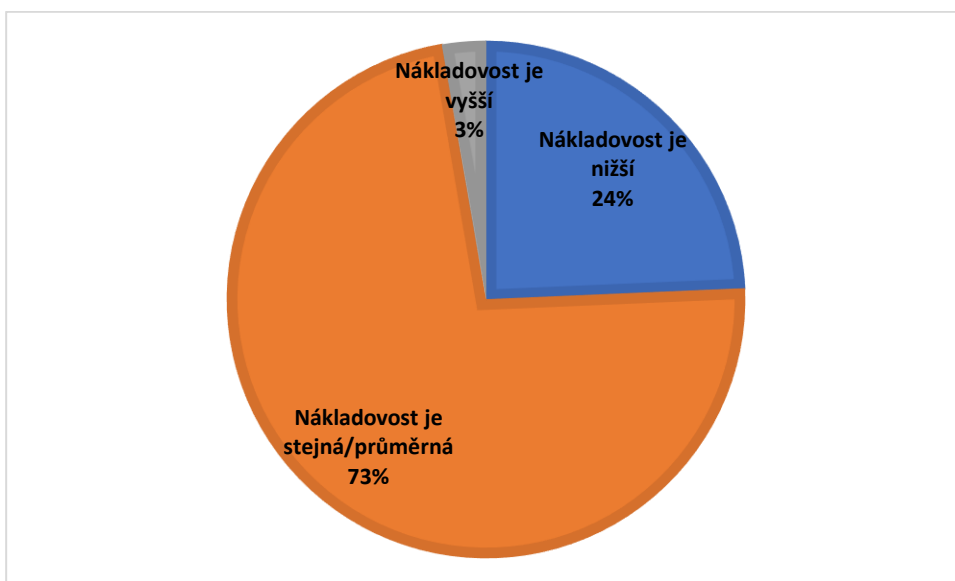
Obrázek 6 - Nákladovost vzdělání (Zdroj: Vlastní šetření)

69 % respondentů uvedlo, že nákladovost vzdělání je srovnatelná s ostatními školami v území. Především respondenti z mateřských škol, kteří jako nákladovost brali výši školného uváděli, že je v území téměř stejná, obzvláště jedná-li se o školky v území jednoho města, kde je školné regulováno obcí.

Školy v malých obcích pak většinou uvádějí, že nákladovost je oproti ostatním nižší – 26 % odpovědí. Pouze dvě školy v území uvedli, že cítí, že nákladovost vzdělání u nich na škole je vyšší, než je průměr v území.

Jedná se pouze o odpovědi základních a mateřských škol včetně speciálních základních škol. Otázka nebyla položena základním uměleckým školám, zde je nákladovost rozdílná dle jednotlivých studijních oborů a samozřejmě vyšší než vzdělání na základní či mateřské škole.

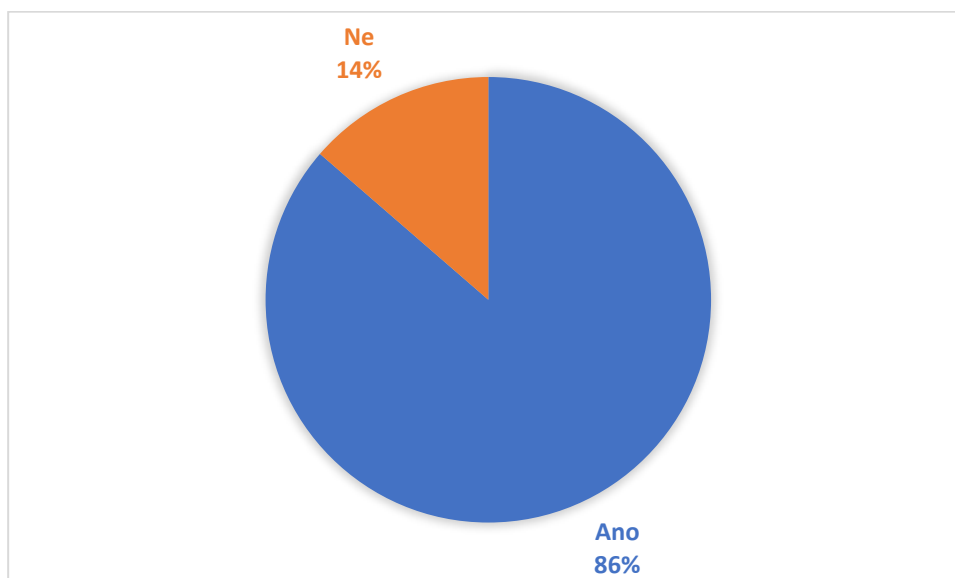
7. Jak hodnotíte v porovnání s ostatními ZŠ/MŠ nákladovost volnočasových aktivit a doučování nabízených vaší školou?

Obrázek 7- Nákladovost volnočasových aktivit (Zdroj: Vlastní šetření)

Relevantní odpovědi jsou opět bez odpovědí základních uměleckých škol. Většina respondentů uvedla, že nákladovost volnočasových aktivit je stejná či průměrná jako ostatních v území. Velmi často je to zapříčiněno tím, že volnočasové aktivity jsou organizovány ve spolupráci s Domem dětí, či jinou organizací, která má stejné ceny pro všechny školy. Nižší nákladovost uvedly především školy, které si volnočasové aktivity realizují sami, kroužky pak nabízejí třeba za cenu materiálů.

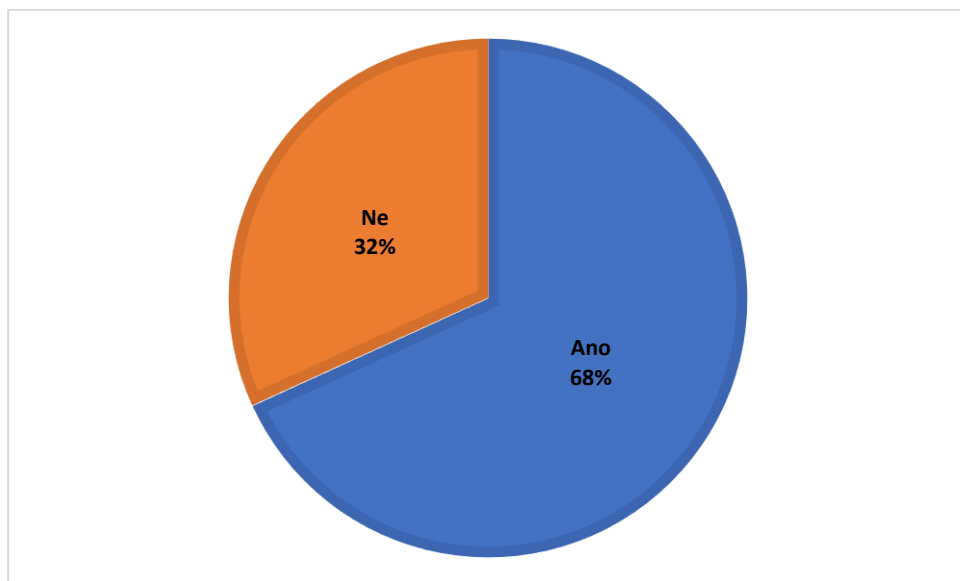
8. Zjišťuje a monitoruje vaše škola kolik žáků se nestravuje ve školní jídelně?

Obrázek 8 - Monitoring, zda se děti stravují ve školní jídelně (Zdroj: Vlastní šetření)

Otázka je relevantní pouze pro respondenty ze základních škol. 86 % respondentů uvedlo, že monitorují, kolik dětí se jim stravuje ve školní jídelně, pouze tři respondenti uvedli, že tento ukazatel nesledují, především proto, že jídelna není přímo propojena se školou, proto je to pro ně těžší. I tak, ale mají povědomí o tom, kolik dětí chodí ve škole na obědy, případně z jakých důvodů nechodí.

9. **Pokud žák nechodí na oběd z ekonomických důvodů, zajistí mu škola možnost stravování, např. přes projekt Obědy do škol nebo přes neziskové organizace?**

Obrázek 9- Spolupráce kvůli obědům (Zdroj: Vlastní šetření)

V poslední otázce (také jen pro základní školy) byly školy dotazovány, zdali spolupracují s nějakou organizací, která by pomohla zajistit obědy dětem, které na obědy nechodí z ekonomických důvodů. 68 % respondentů uvedlo, že spolupracují – převážně se jednalo o neziskové organizace typu Women for women, nebo projekty Obědy do škol, či přes Pardubický kraj. Hojně je také využívána možnost, že jsou u sociálně slabších rodin obědy propláceny ze strany státu.

32 % respondentů, kteří uvedli, že s nikým nespupracují uvádějí, že o možnostech vědí, ale ze strany rodičů a zákonných zástupců zde nebyl dostatečný zájem o to, aby tyto organizace oslovily. Dále pak uvádějí, že ty, pro které by to bylo potřeba jsou schopni zařídit si finance na obědy dětí sami ze strany státu, u ostatních mají obavy, že by došlo ke zneužívání programů.